

Příprava nové účetní legislativy aneb jaké jsou návrhy a očekávání

Časový rámec tvorby nové účetní legislativy

Návrh nového zákona o účetnictví

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Víme (alespoň rámcově), co se v oblasti účetních předpisů děje?

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Víme, že...?

Projekt

Nový zákon o účetnictví

Nové prováděcí předpisy – vyhlášky

**Rekodifikace účetních pravidel
aneb změna v nastavení (účetní) mysli
(*Change in a mindset from bookkeeping to accounting*)**

Záměr rekodifikace účetních předpisů

Změny nejsou a nebudou se týkat:

- nutnosti a potřeby vést účetnictví a sestavovat účetní výkazy
- potřeby mít účtovou osnovu a na účty účtovat MD / Dal
- existence a aplikace principů podvojnosti a souvztažnosti
- bilanční rovnosti a bilanční kontinuity aj. obecně platných zásad pro vedení účetnictví

ALE... změny nastanou a budou se týkat:

- vnímání, že **účetní výkazy a prezentace / zveřejnění informací v účetní závěrce (externí působnost) je významnější než zaúčtování** a vlastní účetní zápis v účetnictví na účty (interní záležitost)
- **klasifikace** a principu zachycení **aktiv, dluhů, výnosů, nákladů** a jejich zobrazení v účetních výkazech
- souvisejícího **oceňování** a použití nových oceňovacích základů
- použití nové terminologie a zavedení nových položek

Potřebujeme novou účetní legislativu?

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Potřebujeme novou účetní legislativu?

Ano, rozhodně ano...

Účetnictví není o vedení účetnictví, ale
o vykazování účetních – finančních informací

Jsou nové účetní předpisy třeba aneb nestačí ty existující?

Důvody novelizace českých účetních předpisů aneb proč nový zákon o účetnictví

- historická zastaralost, neboť současný ZoÚ vznikl před řadou milníků, které ovlivnily historický a ekonomický vývoj ČR a v ní působících účetních jednotek
- zastaralost vývojová, neboť je nutno reagovat na nové transakce / události, které je třeba v účetnictví zachytit a reflektovat IT vývoj – digitalizaci dokumentů a automatizaci ve zpracování účetnictví, elektronická komunikace a výkaznictví
- příkazy, zákazy, chybí koncepční rámec typický pro jiná účetní pravidla a zásadní pro zajištění ekonomické podstaty a obsahu nad formálním pojetí
- roztříštěnost regulace mezi zákon x vyhlášky, potažmo České účetní standardy
- úprava bank a finančních institucí, investičních fondů v mezistavu mezi českými účetními předpisy a IFRS

Kdy bude účinnost nových účetních předpisů?

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Účinnost nové účetní legislativy...?

2028
... 2029 ...

Ale pozor...
pro řadu účetních jednotek (finanční) bude
účinnost k 1. 1. srovnatelného období

Proč až nejdříve v roce 2028?

2025

05 / 2025 Legislativní rada Vlády

léto rozpuštění Poslanecké sněmovny

3Q 2025 **volby** do Poslanecké sněmovny => nová Vláda

2026 projednávání připraveného návrhu zákona v nové PS

požadavek na tzv. **legisvakanční lhůtu v délce min. 1 rok**

účinnost od 2028 optimistická, od 2029 reálnější

Nová účetní legislativa – časový rámec

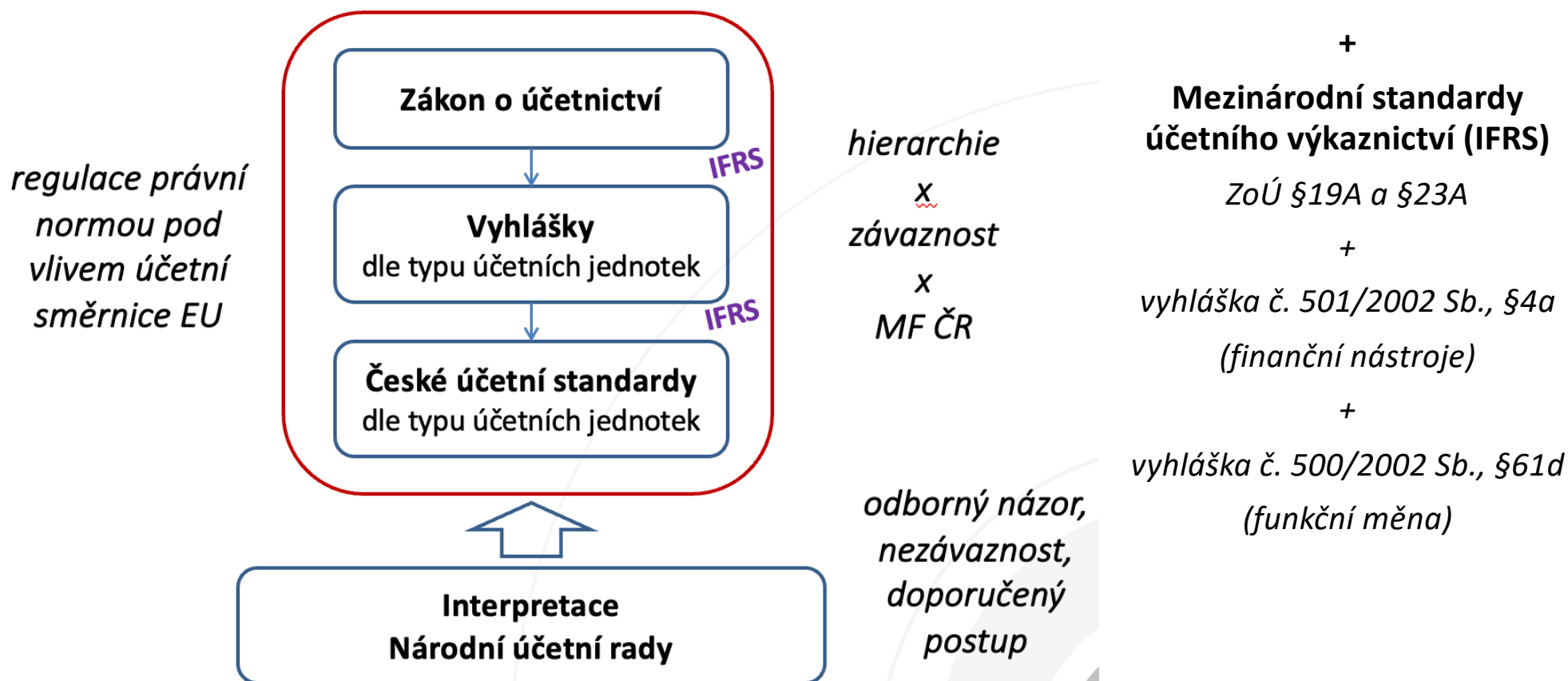
- 1. 1. 2016 účinnost velké novely ZoÚ v důsledku transpozice nové účetní směrnice EU č. 34/2013
- **leden 2018 začátek prací** na koncepci nového ZoÚ a první schůzka pracovní skupiny
- 2018 – 2020 postupná příprava diskusního materiálu, jenž byl schválen jako **věcný záměr zákona** o účetnictví Vládou ČR dne 5. 10. 2020
- 2020 – 2022 příprava textu návrhu nového ZoÚ pro vnější připomínkové řízení a průběžné připomínkování v rámci pracovní skupiny a NÚR
- říjen 2022 **zveřejněn návrh nového ZoÚ** => vnější připomínkové řízení s termínem do 9. 12. 2022 => zasláno spousty připomínek z různých míst
- původně plánovaná **účinnost** 1. 1. 2024 odložena na 1. 1. 2025
- první čtvrtletí 2024 jednání v rámci Legislativní rady vlády ČR => připomínky k zapracování
- květen 2024 zveřejněn **upravený návrh nového ZoÚ** spolu s návrhem doprovodného zákona
- dne 1. 11. 2024 zveřejněn na webu MF ČR (<https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi/nova-ucetni-legislativa-soukromeho-a-verejneho-sek>) finální návrh nového zákona o účetnictví a věcné řešení souvisejících vyhlášek
- očekávání do konce volebního období => opětovné předložení Legislativní radě vlády ČR (květen 2025) a dále do vlády ČR s cílem připravit “balíček” pro projednání novou Poslaneckou sněmovnou po volbách v říjnu 2025
- s ohledem na legislativní proces a tlak na dostatečnou adaptaci je aktuálně (únor 2025) **první optimistická účinnost k 1. 1. 2028**

Jaké změny nastanou v uspořádání předpisů?

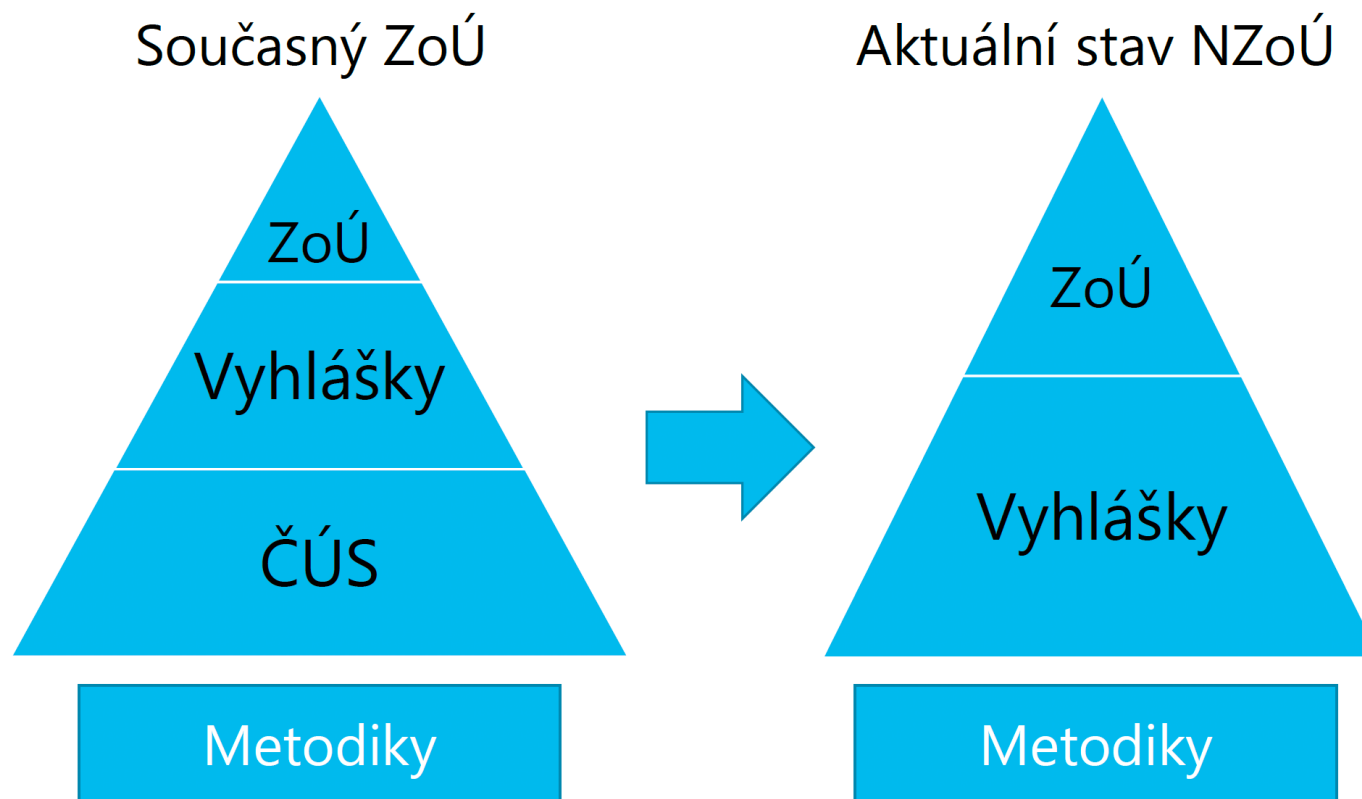
Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Současnost českých účetních předpisů

Změny v uspořádání (právních) účetních předpisů

Změny v uspořádání účetních předpisů

- **Zákon o účetnictví** => **nový** => věcné obsahové změny, ale též změny strukturální, textové
- **Vyhlášky** č. 500/2002 Sb. (**podnikatelé**) / č. 503/2002 Sb. (**zdravotní pojišťovny**), č. 504/2002 Sb. (**neziskové jednotky**) => **spojení** v jednu novou společnou vyhlášku, tj. společné části vymezeny jednou úpravou a samostatné sekce pro vzájemně odlišnou úpravu
- **Vyhláška** č. 505/2002 Sb. pro účetní jednotky **veřejného sektoru** => **zachována, obsahově upravena**
- **Vyhláška** č. 501/2002 Sb. (**banky, IS, IF**) => **zrušena**, protože účetní jednotky **nově plně v rozsahu IFRS**
- **Vyhláška** č. 502/2002 Sb. (**pojišťovny**) => **zrušena**, protože účetní jednotky **nově plně v rozsahu IFRS**
- Vyhláška pro jednoduché účetnictví => **zrušena**
- Vyhláška pro hotovostní účetnictví => **nová**
- **České účetní standardy** => **zrušeny**, resp. upraveny na metodickou podporu a obsahově zrevidovány, dostupnost na webu MF včetně dalších dokumentů
- **Interpretace Národní účetní rady** => revize spojená s přepracováním, případně i zrušením dále neúčinných / nepotřebných interpretací, neboť řada interpretací, jejich řešení má být zakomponována do úpravy nového zákona / vyhlášky

Nová účetní legislativa na webu MF ČR

Informace Ministerstva financí o připravované nové účetní legislativě pro účetnictví soukromého i veřejného sektoru.

<https://www.mfcr.cz/cs/dane-a-ucetnictvi/ucetnictvi/nova-ucetni-legislativa-soukromeho-a-verejneho-sek>

Návrhy – dokumenty ve stavu k 1. 11. 2024

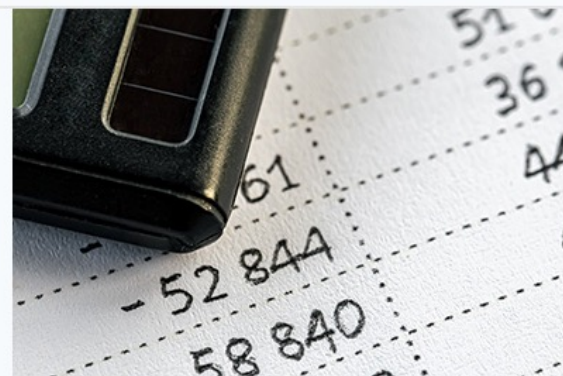
Domů / Daně a účetnictví / Účetnictví / Nová účetní legislativa soukromého a veřejného sektoru

Právní předpisy >

Legislativní materiály k nové účetní legislativě.

Často kladené dotazy k nové účetní legislativě >

Seznam často kladených dotazů k nové účetní legislativě.

Systematika nových účetních předpisů a předmět úpravy zákona

Návrh nového zákona o účetnictví

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Strukturování nového zákona o účetnictví

Systematika zákona

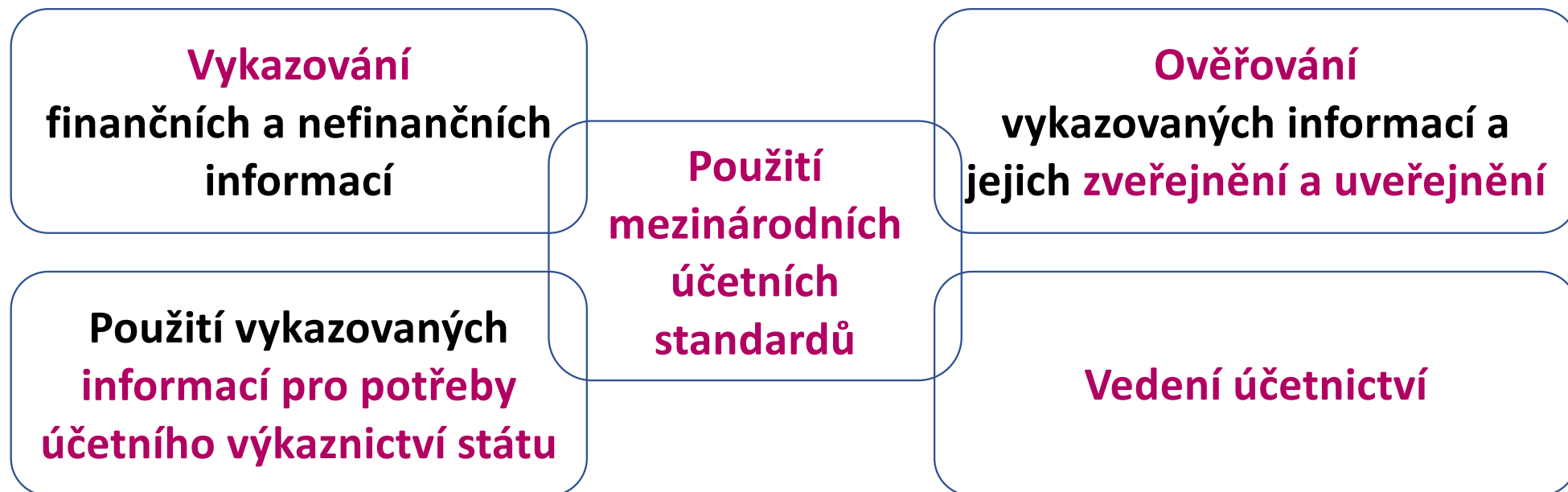
Důraz na výkaznictví, nikoli účtování – tomu přizpůsobena i systematika zákona:

- ČÁST PRVNÍ - ÚVODNÍ USTANOVENÍ
- ČÁST DRUHÁ - ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
- ČÁST TŘETÍ - ÚČETNÍ JEDNOTKA
- ČÁST ČTVRTÁ - ÚČETNÍ OBDOBÍ
- ČÁST PÁTÁ - MĚNA ÚČETNICTVÍ A MĚNA VYKAZOVÁNÍ
- ČÁST ŠESTÁ - OCEŇOVÁNÍ
- ČÁST SEDMÁ - POUŽITÍ MEZINÁRODNÍCH ÚČETNÍCH STANDARDŮ
- ČÁST OSMÁ - VEDENÍ ÚČETNICTVÍ
- ČÁST DEVÁTÁ - PENĚŽNÍ ÚČETNICTVÍ
- ČÁST DESÁTÁ - VYKAZOVÁNÍ INFORMACÍ MIMO ÚČETNÍ ZÁVĚRKU
- ...

Viz prezentace MF ČR

Zákon o účetnictví – Předmět úpravy

- „Účetnictví“ jako zastřešující pojem pro všechny činnosti upravené tímto zákonem ve vztahu k účetnímu výkaznictví => nutno chápat účetnictví v širším kontextu

Účetní předpisy – Relevance použití

Účetní jednotky nepoužívající mezinárodní účetní standardy

vs.

Účetní jednotky používající mezinárodní účetní standardy

*Mezinárodní účetní standardy
v rozsahu zákona jsou ty, které
jsou přijaty předpisem EU
pro použití v EU (IFRS-EU).*

1. Zákon o účetnictví
2. Prováděcí předpisy

1. Mezinárodní účetní standardy (IFRS-EU)
2. Zákon o účetnictví a prováděcí předpisy
v rozsahu, který je relevantní pro použití

Nerelevantní ustanovení

(2) Při použití mezinárodních účetních standardů se nepoužijí ustanovení tohoto zákona a právních předpisů provádějících tento zákon upravující

- a) cíl účetního výkaznictví a požadavky na kvalitu účetních informací,
- b) prvky účetní závěrky,
- c) zásady pro sestavení účetní závěrky,
- d) účetní metody,
- e) sestavení účetní závěrky s výjimkou povinnosti sestavit účetní závěrku a zahajovací rozvahu, náležitostí a podoby účetní závěrky, uvádění informací vyžadovaných zvláštními právními předpisy a zákazu změny účetní závěrky a jejího opakovaného sestavení,
- f) měnu účetnictví a měnu vykazování,
- g) oceňování a
- h) účtovou osnovu.

Ilustrace účetních postupů v souladu s návrhem nových českých účetních předpisů

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Ilustrace použití nových postupů

- Vedení společnosti ALFA se rozhodlo o koupi nové výrobní linky...
- Společnost BETA pořídila nemovitost - administrativní budovu...
- Společnost GAMA uzavřela nájemní (leasingovou) smlouvu na osobní auto na 36 měsíců
- Společnost DELTA uzavřela v listopadu 2024 dohodu s daňovým poradcem na zpracování daňového přiznání za rok 2024 – zpracování proběhne v březnu 2025
- Společnost DELTA vlastní několik nemovitostí, z nichž je povinna odvést daň z nemovitostech věcí dle české daňové legislativy – tuto daň společnost vyčíslila ke konci ledna 2025 na částku 1,2 mil. Kč
- Společnost OMEGA prodává zboží skrz e-shop, přičemž k 31. 12. 2024 eviduje prodeje v celkové výši 10 000 tis. Kč a očekává, že cca 20 % prodaného zboží se v lednu vrátí a společnost vrátí peněžní prostředky
- Společnost OMEGA utrpěla škodu na majetku ve výši 1 000 tis. Kč, a protože byla pojištěna, obdržela v daném roce pojistné plnění ve výši 800 tis. Kč.
- Společnost ZET nakoupila ke konci roku 2024 kolky a poštovní známky, které hodlá využít v roce 2025?

Ilustrace použití nových postupů – výrobní linka

- **Vedení společnosti ALFA se rozhodlo o koupi nové výrobní linky...**
- **Klasifikace** => výrobní linka k použití ve výrobním procesu společnosti – **Stále hmotné aktivum**
- **Ocenění** => prvotní ocenění *pořizovacím výdajem zvýšeným o výdaj na likvidaci, následné ocenění v historické ceně – prvotní ocenění snížené o odpisy a znehodnocení*
- Kupní cena 2 000 tis. Kč, přičemž 50 % se uhradí hned a 50 % bude uhrazeno za 2 roky.
- Náklady spojené s dopravou, instalací a nastavením pro zamýšlené užití činí 300 tis. Kč
- Vedení odhaduje dobou použitelnosti 10 let a poté vyřazení, přičemž odhad zbytkové hodnoty je 20 % kupní ceny.
- Při vyřazení bude nutné výrobní linku odinstalovat a sanovat prostředí jejího umístění, odhad výdajů je 200 tis. Kč
- Výpůjční úroková sazba společnosti ALFA je 8 % p.a., bezriziková úroková sazba 3 % p.a.

Prvotní ocenění = $1\,000 + (1\,000 / 1,08^2) + 300 + (200 / 1,03^{10}) = 1\,000 + 857 + 300 + 149 = \mathbf{2\,306 \text{ tis. Kč}}$

(ale mikro a malá ÚJ může uplatnit zjednodušení a prvotní ocenění mít 2 500 tis. Kč, protože neaplikuje koncept současné hodnoty)

Ilustrace použití nových postupů – výrobní linka

- **Vedení společnosti ALFA se rozhodlo o koupi nové výrobní linky...**
- **Klasifikace** => výrobní linka k použití ve výrobním procesu společnosti – **Stále hmotné aktivum**
- **Ocenění** => prvotní ocenění *pořizovacím výdajem zvýšeným o výdaj na likvidaci, následné ocenění v historické ceně – prvotní ocenění snížené o odpisy a znehodnocení*
- Kupní cena 4 000 tis. Kč, přičemž 50 % se uhradí hned a 50 % bude uhrazeno za 2 roky.
- Náklady spojené s dopravou, instalací a nastavením pro zamýšlené užití činí 300 tis. Kč
- **Vedení odhaduje dobou použitelnosti 10 let a poté vyřazení, přičemž odhad zbytkové hodnoty je 20 % kupní ceny.**
- Při vyřazení bude nutné výrobní linku odinstalovat a sanovat prostředí jejího umístění, odhad výdajů je 200 tis. Kč
- Výpůjční úroková sazba společnosti ALFA je 8 % p.a., bezriziková úroková sazba 3 % p.a.

Odpis střední a velká ÚJ = $(2\,306 \text{ tis. Kč} - 400 \text{ tis. Kč}) / 10 \text{ let} = \mathbf{191 \text{ tis. Kč}}$

Odpis mikro a malá ÚJ = $(2\,500 \text{ tis. Kč} - 400 \text{ tis. Kč}) / 10 \text{ let} = 210 \text{ tis. Kč}$

Ilustrace použití nových postupů - nemovitost

- **Společnosti BETA pořídila nemovitost - administrativní budovu**
- **Klasifikace** => jaký je účel pořízení nemovitosti:
 - Nemovitosti k vlastnímu použití účetní jednotkou – administrativní budov, v níž má společnost BETA své kanceláře, vedení společnosti a jiná oddělení => **Stálé hmotné aktivum**
 - Nemovitost ke zhodnocení, pronájmu => **Stálé investiční aktivum**
- **Ocenění** => vliv klasifikace nemovitosti jako typu aktiva
 - prvotní ocenění ve výši pořizovacího výdaje upraveného o výdaj na likvidaci, je-li relevantní
 - **Následné ocenění**
 - (i) stálé hmotné aktivum – model historického ocenění vs. model přecenění s dopadem do fondu z přecenění (a s odpisováním do výsledku hospodaření)
 - (ii) investiční hmotné aktivum – model historického ocenění vs. model přecenění s dopadem do výsledku hospodaření (bez odpisování)

Ilustrace použití nových postupů – leasing auta

- **Společnost GAMA uzavřela nájemní (leasingovou) smlouvu na osobní auto na 36 měsíců**
- **Klasifikace** => leasing vedoucí k uznání aktiva (právo užívání) a dluh z leasingu (koncept pořízení aktiva) vs. služba
- Střední a velká ÚJ => povinnost použít postupy dle IFRS 16
- Mikro a malá ÚJ => možnost použít zjednodušené postupy

- **Ocenění** – nájemné činí 10 tis. Kč / měs., tj. celkové nájemné za 36 měsíců je 360 tis. Kč
- Mikro a malá ÚJ => uzná právo k užívání a dluh z leasingu ve výši 360 tis. Kč, právo následně odpisuje do výsledku hospodaření, dluh postupně splácí (zjednodušený postup)
- Střední a velká ÚJ => uzná právo k užívání a dluh z leasingu ve výši současné hodnoty očekávaného nájemného, koncept zachycení je shodný

Ilustrace použití nových postupů

- **Společnost DELTA uzavřela v listopadu 2024 dohodu s daňovým poradcem na zpracování daňového přiznání za rok 2024 – zpracování proběhne v březnu 2025**
- Bude v této souvislosti vykázáno něco v účetní závěrce za rok 2024, resp. 2025?

- **Společnost DELTA vlastní několik nemovitostí, z nichž je povinna odvést daň z nemovitostech věcí dle české daňové legislativy – tuto daň společnost vyčíslila ke konci ledna 2025 na částku 1,2 mil. Kč**
- Jak bude tato událost zohledněna v účetních výkazech - za leden 2025, za 1. pol. 2025, za rok 2025?

Ilustrace použití nových postupů

- Společnost OMEGA prodává zboží skrz e-shop, přičemž k 31. 12. 2024 eviduje prodeje v celkové výši 10 000 tis. Kč a očekává, že cca 20 % prodaného zboží se v lednu vrátí a společnost vrátí peněžní prostředky
- Jak bude tato skutečnost zachycena v účetní závěrce za rok 2024?
- Společnost OMEGA utrpěla v důsledku požáru v roce 2024 škodu na majetku ve výši 1 000 tis. Kč, a protože byla pojištěna, obdržela současně v daném roce pojistné plnění ve výši 800 tis. Kč / odhaduje pojistné plnění ve výši 800 tis. Kč (očekávaná úhrada ve 2025).
- Jak bude tato skutečnost zachycena v účetní závěrce za rok 2024, potažmo ve 2025?

Ilustrace použití nových postupů

- **Společnost ZET nakoupila ke konci roku 2024 kolky a poštovní známky, které hodlá využít v roce 2025?**
- Jak bude tato skutečnost zachycena v účetní závěrce za rok 2024, resp. 2025?

Intepretace Národní účetní rady

v návrhu nového zákona o účetnictví
a tezích související prováděcí vyhlášky

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Interpretace NÚR přímo uvedené v tezích vyhlášky

- I-5 *Stanovení okamžiku zahájení účtování souvisejících nákladů spojených s pořízením DHM*
- I-20 *Účetní zachycení podmíněných investičních výdajů*
- I-24 *Události po rozvahovém dni*
- I-29 *Opravy chyb, změny v účetních odhadech a změny v účetních metodách*
- I-30 *Srovnatelnost informací za běžné a minulé účetní období v individuální účetní závěrce podnikatele*
- I-31 *Mezitímní účetní výkaznictví*
- I-18, I-21, I-22, I-23, I-37, I-42, I-43, I-47 *týkající se kurzových přepočtů*
- PNI-79 *Výnosy ze smluv dlouhodobější povahy*

V úpravě navrhovaných předpisů je však mnohem širší převzetí současných postupů interpretací.

<https://nur.cz/interpretace/schvalene-interpretace/>

Vsuvka: Novela stávajícího zákona o účetnictví

Schválení očekáváno v 1. pol. 2025

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Projednávaná novela zákona o účetnictví

- V PS PČR je jako sněmovní tisk č. 783 projednávána novela (stávajícího) zákona o účetnictví a některých dalších právních předpisů (zákon o auditorech a zákon o dorovnávacích daních)
- V rámci projednávané novely zákona o účetnictví **je navržena**:
 - změna finančních kritérií pro kategorizaci účetních jednotek
 - implementace dalších fází vyhotovování zpráv o udržitelnosti (ESG)
- Návrh zákona (k 18. 2. 2025) je v prvním čtení

Změna finančních kritérií pro kategorizaci ÚJ

- Návrh novely zákona o účetnictví obsahuje **zvýšení hraničních hodnot aktiv a ročního úhrnu čistého obratu** stanovené jako dvě ze tří kritérií pro zařazení účetní jednotky do příslušné kategorie

Účetní jednotka	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro	do 9 mil. Kč 11 mil. Kč	do 18 mil. Kč 22 mil. Kč	do 10
Malá	do 100 mil. Kč 120 mil. Kč	do 200 mil. Kč 240 mil. Kč	do 50
Střední	do 500 mil. Kč cca 600 mil. Kč	do 1 mld. Kč 1 200 mil. Kč	do 250
Velká	nad tyto hodnoty	nad tyto hodnoty	nad 250

Děkuji za pozornost...
...a prosíme o Vaše dotazy

Libor Vašek
libor.vasek@vse.cz

Příprava nové účetní legislativy aneb jaké jsou návrhy a očekávání (rozšířenější prezentace)

Časový rámec tvorby nové účetní legislativy

Návrh nového zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

„Koncepční rámec“

Návrh nového zákona o účetnictví

Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Koncepční rámec nové úpravy účetnictví

Hlava II: Cíl účetního výkaznictví a požadavky na kvalitu účetních informací

Díl 1: Cíl účetního výkaznictví

Díl 2: Užitečnost účetní informace

Hlava III: Prvky účetní závěrky

- ⇒ *vliv na účetní metody – úpravu účetního zachycení, ocenění, prezentace*
- ⇒ *zásadní pro nastavení nového účetního myšlení, odklon od současného přístupu*
- ⇒ *koncepční rámec nového ZoÚ vychází z všeobecně uznávaných předpokladů a principů moderního účetnictví a z moderních koncepčních rámců => Důvodová zpráva: „...**otevívá se tak prostor pro aplikační inspiraci IFRS, neboť oba tyto systémy budou navzájem kompatibilní**“*

Výkaznictví jako tahoun nové úpravy účetnictví

- **Cílem účetního výkaznictví** je poskytnout externímu uživateli účetní informace (tj. informace o finanční situaci, finanční výkonnosti a jiných vykazovaných změnách finanční situace) užitečné pro:

Ekonomické rozhodování

Předvídání budoucích peněžních toků
(finanční situace a finanční výkonnosti)

Posuzování důsledků jednání
osoby odpovědné za řízení
účetní jednotky

Posuzování řádného hospodaření
s veřejnými prostředky při výkonu
veřejné správy

Kvalitativní požadavky (charakteristiky) účetních informací

- Pro naplnění cíle účetního výkaznictví musí být účetní informace užitečná:

Základní

Relevance

*využitelná pro rozhodování externího uživatele
a má schopnost ovlivnit jeho rozhodování*

Věrohodné zobrazení skutečnosti

*informace vystihuje ekonomickou podstatu
zobrazované skutečnosti, a to
úplně, neutrálně (opatrně), správně*

Doplňující

Aktuálnost

*není zastaralá k okamžiku, kdy je způsobilá ke
zpřístupnění, je k dispozici ve chvíli potřeby*

Ověřitelnost

*lze, aby nezávislá osoba s odbornými znalostmi
dokázala posoudit věrohodnost*

Srozumitelnost

uspořádaná, označená, jasná, výstižná

Srovnatelnost

*lze při porovnání s jinou informací učinit závěr
o podobnosti / odlišnosti v čase nebo mezi ÚJ*

Prvky účetní závěrky

- Prvky účetního výkaznictví vztahující se k finanční situaci:

Aktivum

*ekonomický zdroj, který má ÚJ
v důsledku minulé události pod
kontrolou*

Dluh

*Povinnost vzdát se ekonomického zdroje, která je
důsledkem minulé události a které se ÚJ nemůže
jednostranně zprostit*

Vlastní kapitál

*rozdíl mezi úhrnem účetní hodnoty aktiv
a úhrnem účetní hodnoty dluhů*

Způsobilost aktiva a dluhu k vykázání

Ocenitelnost x Pravděpodobnost realizace x Naplnění podmínek účetního předpisu

Prvky účetní závěrky

- Pro účely účetních předpisů zákon o účetnictví vymezuje:

Podmíněné aktivum

Podmíněný dluh

Pohledávka

Rezerva

Právo užívání

Prvky účetního výkaznictví

- Prvky účetního výkaznictví vztahující se k finanční výkonnosti:

Výnos

*změna finanční situace vedoucí
ke **zvýšení vlastního kapitálu vyjma:***

- vlastnické transakce (vklad apod.)*
- změny vyloučené účetním předpisem z výnosů*

Náklad

*změna finanční situace vedoucí
ke **snížení vlastního kapitálu vyjma:***

- vlastnické transakce (výplata apod.)*
- změny vyloučené účetním předpisem z nákladů*

Způsobilost výnosu a nákladu k vykázání

Ocenitelnost x Pravděpodobnost realizace x Naplnění podmínek účetního předpisu

Výsledek hospodaření

Účetní závěrka

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Věrné a poctivé zobrazení v účetní závěrce

- **Účetní závěrka musí podávat věrné a poctivé zobrazení** finanční situace, finanční výkonnosti a jiných změn finanční situace, mají-li být informace o nich vykazované v účetní závěrce

Účetní závěrka naplňuje věrné a poctivé zobrazení, pokud:

- účetní informace v účetní závěrce věrohodně zobrazují dopady transakcí a událostí a jsou
- v souladu s vymezením prvků účetní závěrky a podmínkami způsobilosti k jejich vykazání.

Účetní jednotka pro naplnění požadavku věrného a poctivého zobrazení:

- volí a používá vhodné a správné účetní metody v souladu s účetními předpisy a tyto metody popíše v příloze účetních výkazů, a
- uvede doplňující informace potřebné k naplnění požadavku, pokud postup dle účetních předpisů nepostačuje.

+ ustanovení o možnosti odklonu z postupů dle účetních předpisů pro zajištění věrného zobrazení

Ostatní zásady

**Předpoklad trvání účetní
jednotky**

Zákaz kompenzace

Akruálnost

Bilanční kontinuita

Významnost

Konzistence

Účetní metody

- **Účetní metoda** => pravidlo, které stanoví postup vedoucí k zobrazení dopadu skutečnosti na finanční situaci, finanční výkonnost nebo jiné vykazované změny finanční situace v účetní závěrce nebo která účetní jednotka za tímto účelem použila
- Účetní metoda stanoví zejména:
 - podmínky způsobilosti prvků účetní závěrky k vykazání,
 - postup jejich prvotního a následného ocenění,
 - způsob jejich vykazání v účetní závěrce a
 - uvádění informací o nich v příloze účetních výkazů.
- Účetní metodou není použití úsudku ohledně nejisté výše dopadu skutečnosti

Sestavení účetní závěrky – Obsah, struktura, podoba

- Účetní závěrku tvoří:

Účetní výkazy

Příloha účetních výkazů

Rozvaha

Výkaz peněžních toků

Výkaz výsledku hospodaření

Výkaz změn vlastního kapitálu

- **Náležitosti** účetní závěrky a **osoba odpovědná** za účetní výkaznictví

Sestavení účetní závěrky – Časová hlediska

- **Rozvaha** => k okamžiku (konec období), ke kterému se sestavuje účetní závěrka
- **Ostatní účetní výkazy** => za období, za které se sestavuje účetní závěrka
- Účetní závěrka je sestavena okamžikem podpisu osoby odpovědné
- Následné události
- Opakované sestavení účetní závěrky vs. Retrospektivní úprava účetních informací

Sestavení účetní závěrky

Řádná účetní závěrka

Mezitímní účetní závěrka

Individuální účetní závěrka

Zahajovací rozvaha

Účetní jednotka

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Účetní jednotkou je:

upravení vymezení

- právnická osoba se sídlem v ČR nebo ustanovená podle právního řádu ČR (nemá-li sídlo),
- organizační složka státu,
- svěřenský fond podle občanského zákoníku,
- fond obhospodařovaný penzijní společností,
- podílový fond,
- podfond investičního fondu,
- fondy ve správě Garančního systému finančního trhu podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu.

Zahraniční účetní jednotka => účetní jednotka podle právního řádu jiného státu

Účetní jednotkou není:

- osoba která:
 - v daném účetním období splní podmínky pro **používání peněžního účetnictví** a
 - má v zakladatelském právním jednání, statutu, stanovách nebo jiném způsobu jejího ustanovení informaci o tom, že není účetní jednotkou (resp. že účetní jednotkou nemusí být)

Účetní jednotkou dále není:

- zahraniční pobočka účetní jednotky

Avšak: ÚJ může rozhodnout, že účetnictví za její zahraniční pobočku bude vedeno, jako by tato pobočka byla samostatnou účetní jednotkou. To neplatí pro sestavování účetní závěrky, tj. zahraniční pobočka je součástí účetní závěrky „domácí“ účetní jednotky.

Fyzická osoba jako účetní jednotka

Současnost

- fyzická osoba povinně účetní jednotkou při naplnění určitých kritérií, např. obrat za předcházející kalendářní rok vyšší jak 25 mil. Kč (§ 1 odst. 2 ZoÚ)

Návrh nového ZoÚ

- fyzická osoba není a priori ve výčtu účetních jednotek, tj. zaniká povinnost vedení účetnictví pro fyzické osoby
- fyzická osoba, která podniká, může být účetní jednotkou na základě vlastního rozhodnutí, tj. dobrovolnost vedení účetnictví pro fyzické osoby
 - vykonává-li fyzická osoba v rámci podnikání více podnikatelských činností, zvolí, ve vztahu ke kterým z těchto činností je účetní jednotkou
- **Pozor:** FO, které jsou dnes povinně ÚJ, budou při účinnosti nového ZoÚ řešit otázku, zdali ve statusu ÚJ pokračovat nebo zdali svoji působnost ÚJ ukončit => ukončit vedení účetnictví a zahájit vedení daňové evidence apod.

Fyzická osoba jako účetní jednotka

Současnost

- fyzická osoba musí být účetní jednotkou **min. 5** po sobě jdoucích účetních období (*§ 4 odst. 7 ZoÚ*)

Návrh nového ZoÚ

- období 5 let zaniká, resp. není upraveno => dle důvodové zprávy pozbývá nutnost, neboť...
*„...vzhledem k tomu, že **nově nebudou poplatníci daně z příjmů fyzických osob při určení základu daně vycházet z účetnictví**, a to ani v případě, že budou účetní jednotkou, je toto ustanovení nadbytečné...“*
- **Původní návrh koncepce:** FO, které dnes vycházejí při určení základu daně z příjmů fyzických osob z účetního výsledku hospodaření, by (původně) měly přejít na nový režim tzv. hotovostního základu daně

Fyzická osoba jako účetní jednotka

Návrh nového ZoÚ

- Pokud se FO rozhodne být ÚJ, **musí plnit všechny povinnosti stanovené účetními předpisy** a za jejich porušení se na ni vztahují stejné sankce jako na ÚJ, které jsou jimi povinně, tj. nejsou žádné úlevy a zjednodušení pro účetnictví fyzických osob
- V případě fyzických osob se aktivity, dluhy, výnosy a náklady účetní jednotky rozumí aktiva, dluhy, výnosy a náklady související s jejím podnikáním
 - Pokud fyzická osoba vykonává v rámci podnikání více podnikatelských činností, jejími aktivity, dluhy, výnosy a náklady se rozumí aktiva, dluhy, výnosy a náklady související s podnikatelskými činnostmi, ve vztahu k nimž je účetní jednotkou
- Pokud se FO rozhodne nebýt ÚJ, **řídí se úpravou zákona o daních z příjmů**, tj. evidence v návaznosti na způsob uplatňování daňových výdajů (daňová evidence nebo evidence příjmů a pohledávek), na vstup do paušálního režimu (při uplatňování paušální daně) atp.
- Dojde-li k úmrtí fyzické osoby, která působila jako účetní jednotka na základě svého rozhodnutí, považuje se za ÚJ až dne, který předchází dni skončení řízení o pozůstalosti

Druhy účetních jednotek

- **Podnikatelské účetní jednotky**

Ta, která není účetní jednotkou jiného druhu.

- **Účetní jednotky veřejného sektoru**

Organizační složky státu, státní fond podle rozpočtových pravidel, územní samosprávný celek, dobrovolný svazek obcí, příspěvková organizace.

- **Neziskové účetní jednotky**

Není ÚJ veřejného sektoru, není obchodní společností a jako svoji hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.

Kategorizace účetních jednotek

Podnikatelské a neziskové ÚJ:

- Mikro účetní jednotky
- Malé účetní jednotky
- Střední účetní jednotky
- Velké účetní jednotky (vždy SVZ a zdravotní pojišťovna)

*hraniční limity beze změny, ale
pozor na vymezení obrátu...*

Kritéria pro kategorizaci účetních jednotek

- **Aktiva celkem** => úhrn účetní hodnoty aktiv zjištěný z rozvahy.
- **Roční úhrn čistého obratu** => podíl čistého obratu a počtu započatých kalendářních měsíců, po které trvalo účetní období, vynásobený 12 (resp. podíl čistého obratu a počtu započatých kalendářních týdnů, po které trvalo účetní období, vynásobený 52 – je-li účetní období vymezeno podle kalendářních týdnů)
 - **Čistým obratem podnikatelské účetní jednotky** je výše výnosů, na kterých je založen její obchodní model, za účetní období. Při určování těchto výnosů se přihlíží zejména k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí, a k podstatě činnosti účetní jednotky pro její zákazníky
 - **Čistým obratem účetní jednotky, která je bankou, spořitelním a úvěrním družstvem, systémově významným obchodníkem, pojišťovnou nebo zajišťovnou, je její čistý obrat podle IFRS**
 - **Čistým obratem neziskové účetní jednotky jsou** výnosy za účetní období
- **Průměrný počet zaměstnanců** => průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců podle metodiky Českého statistického úřadu

Subjekt veřejného zájmu

- obchodní korporace, jejíž investiční cenné papíry jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu,
- investiční fond nebo podfond investičního fondu (*bez ohledu na právní osobnost, jsou-li účetní jednotkou*), jejichž cenné papíry kolektivního investování jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu,
- banka,
- spořitelní a úvěrní družstvo,
- pojišťovna, zajišťovna nebo instituce, jejíž činností je pojištění exportních úvěrů na účet státu, se zárukou státu nebo se státem jako pojistitelem a

⇒ **vždy velká účetní jednotka**

Kategorizace účetních jednotek

Kategorizace mateřské účetní jednotky:

- **je-li SVZ** => velká účetní jednotka
- **není-li SVZ** => určuje svou kategorii podle hodnot svého konsolidačního celku pro určení jeho kategorie bez ohledu na to, zdali vzniká konsolidační povinnost
 - *Mění se dosavadní přístup, kdy mateřský podnik mohl být např. mikro ÚJ, ačkoliv jeho dceřiné podniky (individuálně nebo společně) byly velkými ÚJ. Toto není nově žádoucí a kategorizace mateřského podniku by měla být shodná s kategorizací konsolidačního celku.*

Účetní jednotky veřejného sektoru => bez kategorizace

Účetní období

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Účetní období

Individuální účetní období

- Určené podle měsíců
- Určené podle týdnů

Konsolidační účetní období

- Individuální účetní období mateřské účetní jednotky nebo
- Individuální účetní období nejvýznamnější dceřiné ÚJ nebo dceřiných ÚJ, které jsou dohromady nejvýznamnější
- Individuální účetní období nejvyššího počtu dceřiných účetních jednotek se stejným individuálním účetním obdobím

Individuální účetní období

- Období trvající 12 kalendářních měsíců.

Zákon již nepracuje s hospodářským rokem a s kalendářním rokem jen v kontextu obecně vnímaného termínu.

- Účetní jednotka, která je obchodní korporací a je zahrnuta v konsolidované účetní závěrce, může vymezit své účetní období podle kalendářních týdnů tak, aby co nejvíce odpovídalo účetnímu období vymezenému podle kalendářních měsíců (tj. období 52 nebo 53 týdnů).

Novinka v návaznosti na úpravu IFRS.

- Vymezení účetního období může účetní jednotka během své existence měnit.
- ÚJ veřejného sektoru vždy účetní období jako kalendářní rok.

Změny individuálního účetního období

- Z kalendářního roku na „hospodářský“ rok (např. od 1. 4.) nebo obráceně (tj. změna prvního dne kalendářního měsíce, od něhož se odvozuje účetní období)

*Vzniká **přechodné období** od 1. 1. do 31. 3., pro jehož uchopení je podstatný okamžik rozhodnutí změny účetního období:*

- *Je-li rozhodnuto před 31. 12., může být přechodné období součástí posledního „kalendářního“ účetního období.*
- *Je-li rozhodnuto po 31. 12., je přechodné období samostatným účetním obdobím.*
- Z rozsahu 12 měsíců na rozsah 52/53 týdnů nebo obráceně (nedochází ke změně prvního dne kalendářního měsíce, od něhož se odvozuje účetní období)

Např. ÚJ má účetní období od 1. 1. 2021 (pátek) do 31. 12. 2021 (pátek), ale nově chce mít od 3. 1. 2022 (pondělí) do 1. 12. 2022 (neděle), vznikají ji dvě možnosti:

- *Existující účetní období 2021 prodlouží do 2. 1.*
- *Nové účetní období 2022 prodlouží od 1. 1.*

Měna účetnictví a vykazovací měna

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Měna účetnictví a měna vykazování

- Nově se rozlišuje (i) měna účetnictví a (ii) měna vykazování
- **Měna účetnictví** = měna, ve které se oceňují aktiva a dluhy a ve které se zaznamenávají dopady transakcí a událostí na finanční situaci, finanční výkonnost a jiné vykazovací změny finanční situace
- **Měnou účetnictví** může být **CZK (kdykoliv)** nebo **cizí měna, je-li funkční měnou**, přičemž ta již není limitována na EUR, USD a GBP. Nesmí být však hyperinflační měnou. Přístup určení funkční měny zůstává beze změn (vychází se z novely ZoÚ 2024)
- Měna účetnictví veřejného sektoru je vždy česká měna (CZK).
- Změnit měnu účetnictví lze pouze k prvnímu dni účetního období a pokud si ÚJ zvolí za měnu účetnictví cizí měnu, lze se „navrátit“ k české měně pouze tehdy, pokud ta se nově stane její funkční měnou.

Ilustrace: ÚJ si zvolí za měnu účetnictví EUR, protože tuto měnu vyhodnotila jako svojí funkční. Časem se její funkční měna změní na USD a ÚJ tak vzniká povinnost k prvnímu dni účetního období změnit měnu účetnictví z EUR na USD (a při této změně se nelze navrátit k CZK).

Měna účetnictví a měna vykazování

- **Měna vykazování** = měna, ve které se sestavuje účetní závěrka, přičemž:
 - individuální ÚZ => měna vykazování je shodná s měnou účetnictví
 - konsolidovaná ÚZ => může být jakákoliv měna, není-li hyperinflační měnou.

- **Vyhláška MF dále určí:**
 - determinaci funkční měny
 - determinaci hyperinflační měny
 - postup při změně měny účetnictví
 - přepočet na měnu vykazování

Přepočet na měnu účetnictví – Aktiva a dluhy v cizí měně

- Nově se rozlišují obdobně jako v IFRS peněžní a nepeněžní položky (IAS 21: *monetary / non-monetary items*) a přístup k jejich kurzovému přepočtu, čímž se potvrzuje dosavadní výklad pro některé oblasti výkaznictví vyplývající z interpretací NÚR (I-37, I-43, I-47)
- **Aktiva a dluhy v cizí měně** = aktiva a dluhy, které představují pevné nebo předem stanovené budoucí toky peněžních prostředků v cizí měně; v této cizí měně se aktiva / dluhy a související znehodnocení sledují v účetním systému, přičemž na měnu účetnictví se přepočtou:
 - transakce a události v cizí měně k okamžiku jejich uskutečnění a
 - vyplývající aktiva a dluhy v cizí měně také k okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.
- **Cizí měna** = měna jiná než měna účetnictví

Kurzy pro přepočty

- **Kurz přepočtu na měnu účetnictví** => kurz vyhlášený k jiné měně centrální bankou příslušnou pro měnu účetnictví pro den přepočtu (není definován a používán “obecný kurz“, který je nově definován v novele)
- ÚJ, která je zahrnuta v KÚZ, může jako kurz přepočtu na měnu účetnictví použít kurz vyhlášený k cizí měně centrální bankou příslušnou pro měnu vykazování KÚZ, v níž je zahrnuta.
- **Sjednaný kurz** => kurz použitý při uskutečnění nákupu nebo prodeje peněžních prostředků cizí měny za měnu účetnictví
- **Pevný kurz** => může být použit pro přepočet na měnu účetnictví; stanoví se na počátku zvoleného období a toto období končí nejpozději koncem účetního období (+ další výjimečné situace)
- Pevný kurz nelze použít k přepočtu aktiv a dluhů v cizí měně k okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

Zahraniční pobočka / Přepočet pro účely limitů

- **Zahraniční pobočka** může mít stanovenou svoji měnu účetnictví, tj. může být vnímána jako samostatná účetní jednotka, např. slovenská zahraniční pobočka může mít EUR, zatímco česká účetní jednotka může mít stanovenou CZK
- Vyhláška stanoví postup přepočtu měny účetnictví zahraniční pobočky na měnu účetnictví účetní jednotky (analogie postupu IFRS pro přepočet z funkční měny a měnu vykazování)

Kritéria pro kategorizaci účetních jednotek, povinný audit, povinnost konsolidace apod.

- Je-li měnou účetnictví jiná než česká měna, vykazované hodnoty se pro účely posouzení kritérií uvedených v právních předpisech v české měně přepočtou na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou.
- Pro přepočet se použije kurz pro poslední den bezprostředně předcházejícího účetního období.

Ilustrace: Pro určení kategorizace ÚJ, jejíž měnou účetnictví je EUR, od 1. 1. 20X1 se vezmou její vykazované hodnoty v EUR k 31. 12. 20X0 a přepočtou se kurzem ČNB k tomuto data z EUR na CZK.

Oceňování aneb stanovení účetní hodnoty aktiva a dluhu

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Koncepční rámec IFRS

- Koncepční rámec vymezuje **dvě výchozí oceňovací báze**, přičemž **volba konkrétního přístupu ocenění by měla respektovat požadavek na zajištění relevantního a věrného zobrazení**, neboť cílem ÚZ je poskytovat užitečné informace jejím uživatelům – investorům a poskytovatelům kapitálu

Historical cost measurement bases

- historical cost provides information derived, at least in part, from the price of the transaction or other event that gave rise to the item being measured
- historical cost of assets is reduced if they become impaired and historical cost of liabilities is increased if they become onerous
- one way to apply a historical cost measurement basis to financial assets and financial liabilities is to measure them at amortised cost

Faktory k posouzení při volbě ocenění:

- charakter aktiv / dluhu
- vazba na budoucí peněžní toky
- nekonzistence v přístupu ocenění
- nejistota ocenění

Current value measurement bases

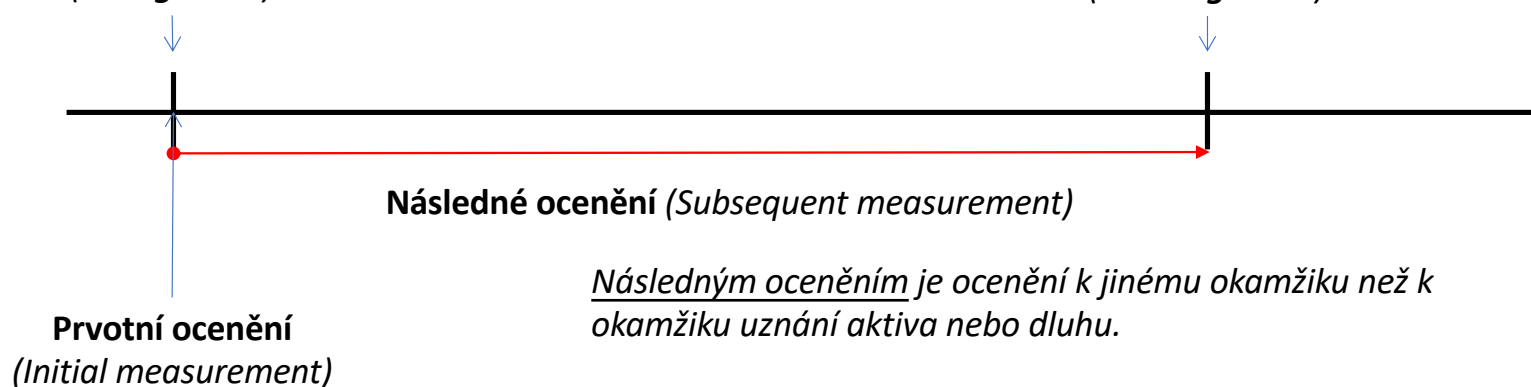
- current value provides information updated to reflect conditions at the measurement date
- current value measurement bases include:

fair value	- the price that would be received to sell an asset, or paid to transfer a liability, in an orderly transaction between market participants at the measurement date - reflects market participants' current expectations about the amount, timing and uncertainty of future cash flows
value in use (for assets) fulfilment value (for liabilities)	reflects entity-specific current expectations about the amount, timing and uncertainty of future cash flows
current cost	- reflects the current amount that would be: - paid to acquire an equivalent asset - received to take on an equivalent liability

Prvotní vs. následné ocenění

Uznání / Zachycení
v účetních výkazech
(*Recognition*)

Oduznání / Vyřazení
z účetních výkazů
(*Derecognition*)

Prvotním oceněním je ocenění k okamžiku uznání aktiva nebo dluhu. Takto stanovená účetní hodnota je prvotní účetní hodnotou

Prvotní ocenění aktiva

Účetní jednotka prvotně oceňuje:

- **aktivum**
 - pořizovacím výdajem, nebo
 - nabývacím výdajem sníženým o transakční výdaje, jde-li o aktivum následně oceňované reálnou hodnotou a toto následné ocenění se projevuje ve výsledku hospodaření,
- **stálé hmotné aktivum** pořizovacím výdajem zvýšeným o výdaj na likvidaci, není-li tento náklad důsledkem výroby zásob,
- **kulturní památku**, sbírku muzejní povahy, předmět kulturní hodnoty a církevní stavbu
 - reálnou hodnotou, není-li pořizovací výdaj znám, nebo
 - jednou jednotkou měny účetnictví, není-li pořizovací výdaj znám a určení reálné hodnoty je nepřiměřeně náročné,
- **zásoby** pořizovacím výdajem zvýšeným o výdaj na likvidaci, není-li součástí prvotní účetní hodnoty stálého hmotného aktiva,
- **pohledávku**, jejíž vznik zvyšuje výsledek hospodaření:
 - jmenovitou hodnotou peněžních toků, na které má účetní jednotka právo, jde-li o pohledávku se splatností do jednoho roku,
 - současnou hodnotou peněžních toků, na které má účetní jednotka právo, jde-li o pohledávku se splatností delší než jeden rok, nebo
 - reálnou hodnotou nepeněžitého protiplnění, na které má účetní jednotka právo,
- **odloženou daňovou pohledávku** výší očekávaného snížení budoucí daně z příjmů nebo jiného obdobného peněžitého plnění,
- **peněžní prostředky a ceniny** jmenovitou hodnotou.

Prvotní ocenění dluhu

Účetní jednotka prvotně oceňuje:

- **dluh** prvotní hodnotou dluhu (*např. přijatý úvěr, emitované dluhopisy apod.*),
- **dluh z pořízení aktiv, dluh, jehož vznik snižuje výsledek hospodaření**, a dluh bez protiplnění (*např. obchodní závazky vyplývající z nákupu DHM, zásob nebo služeb*)
 - jmenovitou hodnotou peněžních toků, jde-li o dluh se splatností do jednoho roku,
 - současnou hodnotou peněžních toků, jde-li o dluh se splatností delší než jeden rok, nebo
 - reálnou hodnotou nepeněžitého plnění, ke kterému je účetní jednotka povinna,
- **rezervu** současnou hodnotou očekávaných peněžních toků potřebných ke splnění dluhu,
- **odložený daňový dluh** výší očekávaného zvýšení budoucí daně z příjmů nebo jiného obdobného peněžitého plnění.

Prvotní hodnotou dluhu je rozdíl reálné hodnoty přijatých protiplnění (např. čerpání úvěru / emise dluhopisů) a plnění vynaložených přímo za účelem vzniku nebo převzetí dluhu (např. transakční náklady na získání úvěru / emise).

Ilustrace: Společnost emituje dluhopisy / čerpá bankovní úvěr ve výši 1 000 tis. Kč, přičemž v této souvislosti vynaložila poplatky a výdaje v celkové výši 80 tis. Kč. Emitované dluhopisy, resp. přijatý úvěr je prvotně oceněn ve výši pořizovací hodnoty, tj. 920 tis. Kč.

Jmenovitá vs. současná hodnota

- Oceňovací báze určené k ocenění pohledávek, dluhu a rezerv
- A priori povinnost ocenění současnou hodnotou u pohledávek / dluhů / rezerv se splatností delší než jeden rok s výjimkou pro mikro a malé účetní jednotky, které nemusí (dobrovolnost)

Jmenovitá hodnota

= smluvní peněžní toky nebo-li peněžní toky, na které má účetní jednotka právo (pohledávka), resp. peněžní toky, které má účetní jednotka povinnost uhradit (dluh)

Současná hodnota

= výše peněžité částky, která odpovídá budoucímu peněžnímu toku (§82, odst. (4)); volba diskontní sazby odpovídá úvěrovému riziku dlužníka

Ilustrace:

Společnost koupí stroj, za který se zaváže uhradit 1 000 tis. Kč se splatností do dvou let.

Jmenovitá hodnota je 1 000 tis. Kč (smluvní peněžní tok)

Současná hodnota je 826 tis. Kč při použití diskontní sazby 10 % p.a. (výpůjční úroková sazba společnosti – kupujícího)

Prvotní ocenění aktiva – stroje je 826 tis. Kč (nabývací náklad) a současně prvotní ocenění dluhu je 826 tis. Kč (současná hodnota peněžního toku se splatností delší než jeden rok). Z prvotní ocenění aktiva se odvíjí jeho následné ocenění „depreciated cost“. Z prvotního ocenění dluhu se odvíjí jeho následné ocenění „amortised cost“. Rozdíl mezi současnou a jmenovitou hodnotou dluhu je diskont, resp. časově rozlišený úrok.

Specifické situace při prvotním ocenění

- **Aktivum nabyté bezúplatně** => prvotní ocenění reprodukční pořizovací cenou, případně navýšenou o výdaje na likvidaci, jde-li o stálé hmotné aktivum
- **Aktivum nabyté vkladem nebo přeměnou** => prvotní ocenění reálnou hodnotou (vyjma vkladu a přeměny pod stejnou kontrolou)
- **Dluh nabytý bezúplatně nebo přeměnou** => prvotní ocenění reálnou hodnotou (vyjma přeměny pod stejnou kontrolou)

Vklad nebo přeměna pod stejnou kontrolou

- Jednotlivá aktiva a dluhy nabyté vkladem nebo přeměnou pod stejnou kontrolou **se prvotně oceňují účetní hodnotou** tohoto aktiva nebo dluhu u účetní jednotky, od které byly nabyty. Ustanovení upravující prvotní oceňování souboru aktiv a dluhů se nepoužijí.
- Vkladem nebo přeměnou pod stejnou kontrolou se pro účely účetnictví rozumí, že aktiva a dluhy nabývané vkladem nebo přeměnou jsou kontrolovány stejnou osobou nebo entitou nebo skupinou osob nebo entit bezprostředně před a po uskutečnění vkladu nebo přeměny.

Následné ocenění aktiva

Účetní jednotka oceňuje aktivum k jinému okamžiku než k okamžiku uznání aktiva:

- **na základě historických cen**
 - **aktivum** jeho prvotní účetní hodnotou sníženou o znehodnocení,
 - **stálé hmotné a nehmotné aktivum** jejich prvotní účetní hodnotou sníženou o odpisy, znehodnocení, upravenou o změnu prvotního pořizovacího nákladu, zvýšenou o následný pořizovací náklad, ledaže by tento následný pořizovací náklad vedl ke vzniku samostatného aktiva a sníženou o účetní hodnotu části aktiva, která byla vyřazena,
 - **pohledávku** prvotně oceněnou současnou hodnotou a cenný papír držený k inkasu jistiny a úroků naběhlou hodnotou sníženou o znehodnocení,
 - **pohledávku z finančního leasingu** rovnoměrně naběhlou hodnotou sníženou o znehodnocení,
 - nabytý vlastní podíl jeho prvotní účetní hodnotou,
 - **podíl** v dceřiné entitě, přidružené entitě nebo entitě pod společným vlivem, **může** účetní jednotka následně ocenit ekvivalenční hodnotou sníženou o znehodnocení.
- **na základě aktuálních cen**, tj. reálnou hodnotou, pokud je aktivum derivátem nebo cenným papírem s výjimkou vyspecifikovaných položek

Následné ocenění dluhu

Účetní jednotka oceňuje dluh k jinému okamžiku než k okamžiku uznání dluhu:

- **na základě historických cen**
 - naběhlá hodnota (byla-li prvotní účetní hodnota stanovena ve výši současné hodnoty nebo pořizovací ceny odlišné od výše smluvního peněžního toku)
 - prvotní účetní hodnota (byla-li stanovena ve výši jmenovité hodnoty)

Ilustrace:

Společnost koupí stroj, za který se zaváže uhradit 1 000 tis. Kč se splatností do dvou let.

Jmenovitá hodnota je 1 000 tis. Kč (smluvní peněžní tok)

Současná hodnota je 826 tis. Kč při použití diskontní sazby 10 % p.a. (výpůjční úroková sazba společnosti – kupujícího)

Prvotní ocenění aktiva – stroje je 826 tis. Kč (nabývací náklad) a současně prvotní ocenění dluhu je 826 tis. Kč (současná hodnota peněžního toku se splatností delší než jeden rok).

Dluh je dále oceňován v naběhlé hodnotě, tj. na konci prvního roku bude hodnota dluhu ve výši 909 tis. Kč, přičemž prvotní účetní hodnota je navýšena o úrokový náklad ve výši 83 tis. Kč.

- **na základě aktuálních cen**, tj. reálnou hodnotou, pokud je dluh derivátem nebo ... (specifické situace)

Naběhlá hodnota

- **Naběhlá hodnota** => prvotní účetní hodnota aktiva nebo dluhu upravená o vzniklé úroky vypočtené na základě efektivní úrokové míry a snižená o uhrazené splátky.
- **Efektivní úrokovou mírou** se rozumí úroková míra, při které se současná hodnota budoucích peněžních toků plynoucích z aktiva nebo dluhu do jejich splatnosti nebo do změny úrokové sazby, pokud nastane dříve, rovná prvotní účetní hodnotě aktiva nebo dluhu
- **Rovnoměrně naběhlá hodnota** je prvotní účetní hodnota aktiva zvýšená o poměrnou část rozdílu mezi jmenovitou hodnotou budoucích peněžních toků plynoucích z aktiva a jeho prvotní účetní hodnotou

Příklad

Podnik uzavřel s bankou úvěrovou smlouvu a získal úvěr ve výši 1 600 tis. Kč, splatný jednorázově po uplynutí 4 let. Úrok ve výši 6 % p.a. je splatný ročně. Podnik uhradil bance poplatek za čerpání úvěru ve výši 80 tis. Kč.

Roční nominální úrok (6 % p.a.) = 96 tis. Kč => celkem 384 tis. Kč

Roční efektivní úrok (7,49 % p.a.) => postupně narůstající => celkem 464 tis. Kč

Diskont => rozdíl mezi nominálním a efektivním úrokem = 80 tis. Kč (= transakční náklady)

Výpočet efektivní úrokové sazby

Rok	Platba	6,00%	7,49%
1	96	91	89
2	96	85	83
3	96	81	77
4	96	76	72
4	1 600	1 267	1 198
Celkem	1 984	1 600	1 520

Amortizace závazku

Úrok	Platba	1 520
114	-96	1 538
115	-96	1 557
117	-96	1 578
118	-96	1 600
0	-1 600	0
464	-1 984	x

Reálná hodnota

- **Reálnou hodnotou** se pro účely účetnictví rozumí částka, která by byla získána z prodeje aktiva nebo zaplacená za převzetí dluhu v rámci běžné transakce mezi účastníky trhu k okamžiku ocenění (báze „exit price“ dle definice IFRS)
- Prováděcí předpis by měl odkaz na IFRS 13 *Oceňování reálnou hodnotou*, který bude třeba vzít v úvahu při determinaci reálné hodnoty v okamžiku, kdy její použití ZoÚ nebo prováděcí předpis bude požadovat nebo povolovat a účetní jednotka si jej zvolí
- Reálná hodnota stanovená v úrovni 1 (tržní hodnota převzatá z trhu bez jakékoliv úpravy) / úrovni 2 (hodnota převzatá z obdobné transakce) / úrovni 3 (oceňovací modely)
- Metody stanovení reálné hodnoty – výnosová, tržní porovnání, nákladová
- **Změna reálné hodnoty** uznána ve výsledku hospodaření nebo přímo ve vlastním kapitálu => konkrétní úprava v prováděcím předpisu
- Mikro ÚJ nemusí následně oceňovat reálnou hodnotou. Pokud však ano, postupuje dle pravidel pro malé ÚJ.

Ekvivalenční hodnota

- Podíl v dceřiné entitě, přidružené entitě nebo entitě pod společným vlivem, **může** účetní jednotka následně ocenit ekvivalenční hodnotou sníženou o znehodnocení. Je-li ekvivalenční hodnota podílu záporná, účetní jednotka tento podíl následně ocení v nulové výši.
- Ekvivalenční hodnotou** (§84) je prvotní účetní hodnota podílu v obchodní korporaci upravená o změnu výše vlastního kapitálu této obchodní korporace připadající na tento podíl, která nastala mezi okamžikem uznání podílu a okamžikem jeho následného ocenění.

***Změnou výše vlastního kapitálu** je změna účetní hodnoty tohoto vlastního kapitálu upravená o změnu rozdílu mezi prvotní účetní hodnotou podílu a účetní hodnotou vlastního kapitálu připadající na tento podíl k okamžiku uznání podílu.*

Ilustrace:

Společnost nakoupila 100% podíl v dceřiné společnosti za 120 000 tis. Kč, přičemž účetní hodnota vlastního kapitálu dceřiné společnosti v době uznání podílu je 100 000 tis. Kč. Rozdíl mezi oceněním podílu a účetní hodnotou VK připadající na tento podíl je 20 000 tis. Kč a je důsledkem přecenění nemovitosti – stavby o 18 000 tis. Kč (zbývající doba užitečné životnosti 20 let) a konsolidačního rozdílu 2 000 tis. Kč.

K rozvahovému dni je účetní hodnota vlastního kapitálu dceřiné společnosti 105 000 tis. Kč a vzrostla o výsledek hospodaření ve výši 5 000 tis. Kč.

Ocenění podílu k rozvahovému dni je 124 100 tis. Kč, což je dáno prvotní účetní hodnotou 120 000 tis. Kč upravenou o podíl na změně účetní hodnoty vlastního kapitálu +5 000 tis. Kč a o změnu prvotního rozdílu (odpis přecenění stavby) -900 (18 000 / 20 let).

Odpisy vs. znehodnocení

- představují úpravy účetní hodnoty při následném ocenění aktiva
- **Odpis** vyjadřuje úbytek ekonomických užitků představovaných aktivem během jeho užitečné životnosti.
Užitečnou životností je schopnost aktiva přinášet ekonomické užitky účetní jednotce od okamžiku, kdy se toto aktivum nachází na místě a ve stavu umožňujícím účetní jednotce ho užívat zamýšleným způsobem, do okamžiku jeho vyřazení, a to po určitou dobu, nebo v určitém rozsahu.
- Odpisy účetní jednotka stanovuje systematicky a se zohledněním zbytkové hodnoty.
Zbytkovou hodnotou aktiva je odhadovaná částka, která by byla získána z vyřazení aktiva, snížená o předpokládané náklady související s jeho vyřazením, jako by toto aktivum bylo ve stavu odpovídajícím konci jeho užitečné životnosti.
- **Znehodnocení** vyjadřuje, z jaké části nelze očekávat návratnost účetní hodnoty aktiva před zohledněním tohoto znehodnocení.
- Znehodnocení je v účetnictví vyjádřeno uznáním opravných položek.

Následný pořizovací výdaj vs. oprava / údržba

- představují úpravy účetní hodnoty při následném ocenění aktiva
- **Následný pořizovací výdaj /Dodatečné pořízení části aktiva/** je pořizovací výdaj vynaložený za účelem zvýšení schopnosti aktiva přinášet budoucí ekonomické užitky => *rozšíření aktiva, výměna části aktiva, vylepšení aktiva apod.* Následným pořizovacím výdajem není oprava a údržba.
- Následný pořizovací výdaj může být samostatným aktivem.
- Byla-li v důsledku následného pořizovacího výdaje část aktiva nahrazena, tato nahrazená část aktiva se vyřadí.
- Interní předpis stanoví limitní výši, do níž nemusí účetní jednotka zahrnovat následný pořizovací náklad do účetní hodnoty aktiva.
- **Opravou** se pro účely účetnictví rozumí uvedení aktiva do stavu před poruchou nebo poškozením.
- **Údržbou** se pro účely účetnictví rozumí běžná pravidelná činnost za účelem:
 - uchování aktiva ve stavu zamýšleném účetní jednotkou a
 - předcházení poruše nebo poškození aktiva.

Použití Mezinárodních účetních standardů (IFRS pro EU)

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Použití IFRS (EU)

**Povinné použití IFRS
při individuálním účetním
výkaznictví**

**Volitelné použití IFRS
při individuálním účetním
výkaznictví**

**Povinné použití IFRS
při konsolidovaném účetním
výkaznictví**

**Volitelné použití IFRS
při konsolidovaném účetním
výkaznictví**

Ověřování vykazovaných informací auditorem

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Povinnost auditu účetní závěrky

Povinnost auditu **řádné účetní závěrky** a **mezitímní účetní závěrky** sestavované jednorázově dle požadavku zákona, má:

- **Velká ÚJ**
- **Střední ÚJ**
- **Účetní jednotka, která je povinna sestavit konsolidovanou účetní závěrku**
- **Účetní jednotka, která při individuálním účetním výkaznictví dobrovolně používá mezinárodní účetní standardy**

Souběžná povinnost ověření zprávy vedení a zprávy o udržitelnosti.

Zrušení povinného auditu pro malé účetní jednotky a souvisejících limitů.

Zveřejnění a uveřejnění

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Zveřejnění

- Řádná účetní závěrka a zprávy (například zpráva vedení, zpráva o udržitelnosti, zpráva o daních z příjmů atp.) se **zveřejní do 12 měsíců od konce účetního období**
- Podléhá-li dokument schválení orgánem účetní jednotky k tomu příslušným na základě jiného právního předpisu nebo ověření auditorem, dokument se zveřejní do 30 dnů ode dne schválení nebo dne ověření, pokud nastane později, nejpozději však do 12 měsíců od konce účetního období
- Dokumenty **nezveřejňují**:
 - účetní jednotky veřejného sektoru (s výjimkou zdravotních pojišťoven)
 - účetní jednotky, které nejsou zapsané ve veřejném rejstříku

Uveřejňování informací o daních z příjmů

- Účetní jednotka uveřejní do 12 měsíců od konce účetního období na dobu alespoň 5 let na svých internetových stránkách odkaz na veřejný rejstřík, ve kterém je zveřejněna zpráva o daních z příjmů, a oznámení, že nemá povinnost tuto zprávu uveřejnit na internetových stránkách

Výjimka ze zveřejňování mikro nebo malou ÚJ

- Mikro účetní jednotka a malá účetní jednotka, které nemají povinný audit, nemusí zveřejňovat výkaz výsledku hospodaření
- Nejen v případě mikro a malých účetních jednotek se i nadále počítá s možností zveřejňování prostřednictvím správce daně

Informace o významné chybě v účetní závěrce (1)

- Zjistí-li účetní jednotka, že zveřejněná nebo uveřejněná řádná účetní závěrka v důsledku významné chyby nenaplňuje věrné a poctivé zobrazení, zveřejní nebo uveřejní informaci o této významné chybě bez zbytečného odkladu
- Informace o významné chybě **obsahuje**:
 - popis této chyby
 - vysvětlení dopadu této chyby na účetní závěrku a
 - informaci o tom, jak by účetní závěrka vypadala, kdyby k této chybě nedošlo

Informace o významné chybě v účetní závěrce (2)

- Informace o významné chybě může mít podobu dokumentu, jehož obsah odpovídá účetním výkazům bez významné chyby a který dále obsahuje:
 - informaci o významné chybě
 - informaci o odlišnostech mezi účetní závěrkou a tímto dokumentem a
 - prohlášení, že tento dokument nenahrazuje řádnou účetní závěrku
- Tento dokument nenahrazuje řádnou účetní závěrku a nelze ho označit jako účetní závěrku
- Pokud účetní závěrka byla (povinně) auditována, dokument (informace) o významné chybě podléhá také povinnému auditu, a to v rozsahu dotčeném významnou chybou

Informace o významné chybě v účetní závěrce (3)

- Informace o významné chybě **nemusí být zveřejněna nebo uveřejněna, pokud:**
 - byla zveřejněna nebo uveřejněna účetní závěrka sestavená za bezprostředně následující účetní období, ve kterém byla významná chyba v souladu s účetními předpisy zohledněna, nebo
 - informace o významné chybě byla uvedena ve zprávě auditora o povinném auditu účetní závěrky, která byla společně s ní zveřejněna nebo uveřejněna

Vedení účetnictví

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Vedení účetnictví a účetní systém

- Vedením účetnictví se rozumí **systematický proces tvorby účetních informací**
 - Účetní jednotka vede účetnictví prostřednictvím účetního systému průkazným způsobem
- **Účetní systém** je tvořen:
 - ucelenou soustavou účetních záznamů a vazeb mezi nimi
 - procesy a postupy vytváření, shromažďování, zpracování, uspořádání, prezentace a uschování účetních záznamů
 - účetními informacemi a jejich vazbami na účetní záznamy a
 - vnitřní kontrolou vedení účetnictví

Účetní záznam

- Účetním záznamem jsou zaznamenána data potřebná k vytvoření účetní informace
- Účetní jednotka zajistí čitelnost účetního záznamu člověkem

Průkazné vedení účetnictví

- Účetnictví je **vedeno průkazně**, pokud je:
 - účetní záznam **autentický**
 - účetní záznam je autentický, je-li možné identifikovat fyzickou osobu nebo technický prostředek, které ho vytvořily
 - zachována **integrita** účetního záznamu
 - integritou účetního záznamu se rozumí, že nebyl od svého vzniku změněn
 - účetní systém vnitřně **konzistentní**
 - účetní systém je vnitřně konzistentní, pokud účetní záznamy na sebe navazují a pokud účetní informace navazují na účetní záznamy a vše není vzájemně ani v souhrnu rozporné
 - v účetním systému zabezpečena **účetní stopa** a
 - účetní stopa je zabezpečena, pokud jsou z účetních záznamů zřejmé vazby, ze kterých jednoznačně vyplývá vzájemná návaznost účetních záznamů a návaznost účetních informací na účetní záznamy
 - provedena **inventarizace**

Tvorba účetní informace – účetní zápisy a účty

- **Účetním zápisem** je účetní záznam, který je podvojným zaznamenáním dopadu transakce nebo události na finanční situaci a finanční výkonnost účetní jednotky za použití třídících kritérií
 - Třídícím kritériem se pro účely účetnictví rozumí kritérium sloužící pro členění zápisů z časového nebo věcného hlediska
 - Třídícími kritérii jsou vždy alespoň:
 - datum uskutečnění zaznamenané transakce nebo události a
 - účet
- **Účtem** se rozumí třídící kritérium umožňující z věcného hlediska určení položky rozvahy nebo výkazu výsledku hospodaření, na kterou dopadá transakce nebo událost, kterých se účetní zápis týká
 - Účty jsou uspořádány podle účtové osnovy

Tvorba účetní informace – účetní doklady

- Účetní zápis musí být doložen účetním dokladem, jehož obsah odpovídá transakci nebo události, kterou zachycuje
- **Účetním dokladem** je účetní záznam obsahující prvotní informace o transakci nebo události, jejíž dopad na finanční situaci a finanční výkonnost účetní jednotky je obsahem účetního zápisu
- **Prvotními informacemi o transakci nebo události** jsou:
 - datum, kdy tato transakce nebo událost nastala
 - popis této transakce nebo události
 - výše dopadu transakce nebo události nebo informace potřebné k jeho určení a
 - označení účastníků této transakce nebo události

Zákaz změny v účetním systému po sestavení účetní závěrky

- Po sestavení individuální účetní závěrky nelze v účetním systému změnit, doplnit nebo odebrat účetní zápis vztahující se k období, za které byla tato účetní závěrka sestavena, ledaže má být účetní závěrka opakovaně sestavena

Úschova účetních záznamů

- Účetní jednotka uschovává účetní záznamy, pomocné přehledy, účetní závěrku, zprávy vyhotovované podle zákona o účetnictví a zprávy o jejich ověření **po dobu 5 let od konce účetního období**, kterého se týkají
- Účetní záznam vztahující se k:
 - reklamaci nebo záruce účetní jednotka uschovává po dobu trvání reklamačního řízení a záruční doby, jsou-li delší než doba, po kterou se uschovává účetní záznam
 - pohledávce nebo dluhu účetní jednotka uschovává do konce účetního období bezprostředně následujícího po účetním období, ve kterém došlo k jejich splnění (pokud k němu nedošlo v době, po kterou se uschovává účetní záznam)

Inventarizace

- Inventarizací je postup v rámci vnitřní kontroly vedení účetnictví, prostřednictvím kterého je zajišťována shoda údajů o stavu aktiv a dluhů v účetním systému se skutečností
- **Průběh a výsledek** inventarizace se zaznamená v inventarizačním protokolu, který je účetním dokladem
- Inventarizace **zahrnuje**:
 - zjišťování skutečného stavu fyzickou nebo dokladovou inventurou
 - posuzování vhodnosti ocenění
 - zjišťování inventarizačního rozdílu a
 - zjišťování příčiny vzniku inventarizačního rozdílu

Inventura

- **Fyzickou inventurou** je zjišťování skutečného stavu stálého nebo oběžného hmotného aktiva ujištěním se o jeho fyzické existenci
 - Může být provedena pomocí technického prostředku nebo matematických metod při využití fyzikálních vlastností aktiv
 - Za podmínek a způsobem stanovených vyhláškou lze při fyzické inventuře zásob využít statistických metod
- **Dokladovou inventurou** je zjišťování skutečného stavu aktiv (jiných než hmotných) a dluhů prostřednictvím dokumentů, které skutečný stav dokládají

Pravidelná a průběžná inventarizace

- Inventarizace se provádí pravidelně, resp. lze ji (za podmínek stanovených účetním předpisem) provádět průběžně
- **Pravidelná inventarizace** se provádí k okamžiku, ke kterému se sestavuje individuální účetní závěrka
 - Fyzickou inventuru lze zahájit nejdříve 4 měsíce před okamžikem, ke kterému se sestavuje individuální účetní závěrka, a ukončit nejpozději 2 měsíce po tomto okamžiku
- Inventarizaci **lze provádět průběžně** pouze u:
 - zásob evidovaných podle druhů, míst jejich uložení nebo hmotně odpovědných osob a
 - stálých aktiv s fyzickou podstatou, jež vzhledem k funkci, kterou plní v účetní jednotce, jsou v soustavném pohybu a nemají stálé místo, kam náleží

Peněžní účetnictví

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Peněžní účetnictví – úvod

- I nadále se počítá se zachováním účetnictví založeného na peněžní bázi (doposud označováno jako jednoduché účetnictví)
- **Novým pojmem** je „peněžní účetnictví“ (doposud byl pracovně používán pojem „hotovostní účetnictví“)
- Pro peněžní účetnictví **platí stejná ustanovení** (resp. tato ustanovení se použijí přiměřeně), pokud není explicitně stanoveno jinak
- **Daňová evidence** pro fyzické osoby mající příjmy podle § 7 zákona o daních z příjmů (a uplatňující skutečné výdaje) bude také zachována

Účetní jednotky používající peněžní účetnictví

- Peněžní účetnictví **může použít nezisková účetní jednotka, pokud:**
 - je spolkem, odborovou organizací (nebo mezinárodní odborovou organizací), organizací zaměstnavatelů (nebo mezinárodní organizací zaměstnavatelů, registrovanou církví, náboženskou společností, svazem církví a náboženských společností nebo právnickou osobou evidovanou podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností, nebo honebním společenstvem,
 - není plátcem DPH a nemá registrační povinnost k DPH (s výjimkou registrační povinnosti identifikované osoby),
 - má roční úhrn příjmů peněžních prostředků nejvýše 3 mil. Kč a
 - hodnota jejích aktiv je nejvýše 3 mil. Kč.

Vymezení souvisejících pojmů

- **Ročním úhrnem příjmů peněžních prostředků** se rozumí úhrn příjmů peněžních prostředků snížený o příjmy peněžních prostředků z prodeje stálého aktiva za individuální účetní období (v případě kratšího účetního období se přepočítává na 12 kalendářních měsíců)
- **Hodnotou aktiv** se rozumí úhrn prvotní hodnoty aktiv

Použití peněžního účetnictví

- Účetní jednotka může použít peněžní účetnictví:
 - ve svém prvním individuálním účetním období, pokud lze důvodně předpokládat, že splní podmínky pro jeho použití k poslednímu dni tohoto účetního období
 - v (dalším) individuálním účetním období, pokud splnila:
 - právní formu a skutečnost, že není plátcem DPH k prvnímu dni tohoto účetního období a
 - maximální hodnotu příjmů a aktiv k poslednímu dni předcházejícího individuálního účetního období
- U účetní jednotky používající peněžní účetnictví se neurčuje kategorie účetních jednotek

Peněžní účetnictví – vybraná pravidla

- Pro účely peněžního účetnictví platí, že:
 - individuálním účetním obdobím je kalendářní rok
 - měnou účetnictví je česká měna
 - k okamžiku, ke kterému se sestavuje individuální účetní závěrka, se na měnu účetnictví přepočítávají pouze peněžní prostředky v měně, která není měnou účetnictví
 - účetní jednotka prvotně oceňuje aktiva a dluhy, jako by byla mikro účetní jednotkou
 - účetní jednotka neoceňuje aktiva a dluhy následně

Účetní závěrka v peněžním účetnictví

- **Účetní výkazy**, které tvoří individuální účetní závěrku účetní jednotky používající peněžní účetnictví, jsou:
 - výkaz příjmů a výdajů – příjmy a výdaje se rozumí příjmy a výdaje peněžních prostředků
 - výkaz aktiv a dluhů
- Individuální účetní závěrku v tomto případě netvoří příloha účetních výkazů

Rozsah zveřejnění účetní závěrky

- Stanoví-li zákon účetní jednotce používající peněžní účetnictví povinnost zveřejnit účetní závěrku ve veřejném rejstříku, její součástí nemusí být výkaz příjmů a výdajů peněžních prostředků

Vedení peněžního účetnictví

- **Účetním zápisem** v případě účetní jednotky používající peněžní účetnictví je účetní záznam, kterým se za použití časového a věcného třídícího kritéria zaznamenává dopad transakce nebo události na peněžní prostředky této účetní jednotky
- **Účtem** v případě účetní jednotky používající peněžní účetnictví je věcné třídící kritérium umožňující určení položky výkazu příjmů a výdajů peněžních prostředků, na kterou dopadá transakce nebo událost, kterých se účetní zápis týká

Inventarizace

- **Účetní jednotka používající peněžní účetnictví může** ke zjištění stavu aktiv a dluhů pro účely sestavení výkazu aktiv a dluhů provést inventarizaci

Přestupky

Výňatky z návrhu nového “připravovaného” zákona o účetnictví

Jan Molín / Libor Vašek

Katedra finančního účetnictví a auditingu VŠE v Praze

Osoba odpovědná za účetní výkaznictví

- Osobou odpovědnou za účetní výkaznictví **je**:
 - v případě **ÚJ fyzických osob** tato fyzická osoba
 - v případě **ÚJ právnických osob** (resp. tzv. non-subjektů) orgán nebo osoba, o kterých zákon stanoví, že zajišťují plnění povinností podle právních předpisů upravujících účetnictví
 - pokud takové orgány nebo osoby nejsou stanoveny, osobou odpovědnou je:
 - u právnických osob orgán nebo osoba, které jsou zákonem nebo zakladatelským právním jednáním pověřeny jednat za tuto účetní jednotku
 - u tzv. non-subjektů osoba, která je zákonem nebo zakladatelským právním jednáním pověřena jednat na účet této účetní jednotky

Skutkové podstaty přestupků (1)

- Přestupek **nezveřejnění a neuveřejnění vykazovaných informací**
- Přestupek **nezveřejnění zprávy o udržitelnosti zahraniční účetní jednotky ze třetího státu a zprávy o jejím ověření**
- Přestupek **nezveřejnění a neuveřejnění zprávy o daních z příjmů nebo informací o daních z příjmů**
- Přestupek **zveřejnění a uveřejnění vykazovaných informací v jiném znění**
- Přestupek **zkreslování vykazovaných informací**
- Přestupek **neověření vykazovaných informací**

Skutkové podstaty přestupků (2)

- Přestupek **proti vedení účetnictví**
- Přestupek **proti vykazování účetních a neúčetních informací**
- Přestupek **neposkytnutí účetních dokumentů nebo údajů pro potřeby státu a pro konsolidované výkaznictví České republiky**

Promlčecí doba

■ Promlčecí doba přestupku činí:

- 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon o účetnictví stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice odpovídá procentu aktiv celkem nebo celkových nákladů, nebo
- 4 roky, jde-li o přestupek zkreslování vykazovaných informací

■ Odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději:

- 5 let od jeho spáchání, jde-li o přestupek, za který zákon o účetnictví stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice odpovídá procentu aktiv celkem nebo celkových nákladů, nebo
- 10 let od jeho spáchání, jde-li o přestupek zkreslování vykazovaných informací

Děkujeme za pozornost...
...a prosíme o Vaše dotazy

Jan Molín
jan.molin@vse.cz

Libor Vašek
libor.vasek@vse.cz

